

محمد علی نقیب زاده

تربیت معلم و تحول آموزشی کشور

تربیت معلم واجد شرائط که سازنده نسل آینده کشور است یکی از مهمترین وظائف دستگاه آموزش و پرورش و از ارکان مهم انقلاب آموزشی بشمار میرود و بادر نظر گرفتن تحولات تازه‌ای که بموجب نظام جدید آموزش و پرورش در تعلیم و تربیت سراسر کشور در حال انجام است باید تغییرات کلی در نظام تربیت معلم بمنظور پرورش مربیان لایق و کاردان و مومن باصول انقلاب بعمل آید تا فوئعالان و جوانان کشور با توجه بهدهفهای اساسی تعلیم و تربیت افرادی مؤثر و مقید برای جامعه فردای ایران تربیت شوند.

وضع موجود

در حال حاضر ۱۱ مؤسسه تربیت معلم بصورت دانشسراهای مقدماتی- عشایری، روستائی و مراکز تربیت معلم در ایران وجود دارد که در آنها در حدود ۷۰۰۰ نفر برای شغل آموزگاری تربیت میشوند .

مشکلات کار

۱ - دانشسراهای مقدماتی که از ۳۰ سال قبل در نقاط مختلف کشور دائر شده بود و فارغ التحصیلان آنها از بهترین معلمان کشور هستند در سال ۱۳۴۰ منحل گردید و باین ترتیب لطمه‌ای بر پیکر تربیت معلم کشور وارد شد . خوشبختانه در حال حاضر فکر تکمیل و توسعه دانشسراهای مقدماتی مجدداً مورد توجه قرار گرفته است و یکی از شخصیت‌های بارز فرهنگی که در این راه تلاش کم نظیری بعمل آورد جناب دکتر صدیق اعلم سناتور محترم و

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس سنا میباشد که مجاهدات ایشان برای تجدید حیات تربیت معلم مورد احترام و تکریم جامعه فرهنگیان است .

۲ - اغلب دانشسراهای مقدماتی در نقاطی تأسیس شده که کادر آموزشی واجد شرایط در اختیار ندارد و در نتیجه محصول دانشسراهای مزبور نمیتواند جوابگوی احتیاجات امروز کشور باشد .

۳ - درس‌های اخیر در حدود ۶۰۰۰ نفر از آموزگاران و دبیران با تجربه مملکت که از ذخائر فرهنگی بشمار میروند باز نشسته شدند و لطمه جبران ناپذیری به دستگاه تربیت معلم وارد شد .

۴ - بر اثر تحولات اجتماعی و اقتصادی ایران در چند سال گذشته مؤسساتی بوجود آمده که لیسانس‌های علوم را با حقوق و مزایائی که دویاسه برابر آنچه در وزارت آموزش و پرورش دریافت میدارند استخدام میکنند و بهمین مناسبت لیسانس‌های مزبور در دستگاه آموزشی کشور جذب نمیشوند و دبیرستانها از داشتن دبیران تحصیل کرده محروم مانده است .

۵ - بعلاوه مزایای بیشتر در مشاغل مشابه عده‌ای از آموزگاران و دبیران در سالهای اخیر شغل معلمی را ترك نموده و در سازمانهای دیگر مشغول کار شده اند .

۶ - بعلاوه کمبود دبیر متخصص در دبیرستانها از وجود معلمان در رشته‌های غیر تخصصی استفاده میشود و یا از دیپلمه‌ها در دوره اول دبیرستانهای شهرستانها استفاده میشود در نتیجه سطح اطلاعات و معلومات جوانان رو بکاهش نهاده است .

۷ - در سال تحصیلی جاری اذانشجویان دانشگاه برای تأمین کمبود دبیر در دبیرستانها استفاده شده است که از لحاظ ضرورت و اقدام فوری رفع احتیاج میکند ولی برای مدتی طولانی نمیتوان راضی شد که کلاسهای دبیرستانها بصورت آزمایشی و تمرین اداره شود .

۸ - از سال ۱۳۴۱ با تشکیل سپاه عظیم دانش معلمان جوان دیپلمه با چهار ماه تعلیمات آموزشی و نظامی برای آموزگاری روستاها آماده خدمت شدند و درشش سال گذشته در حدود ۴۳ هزار نفر در دوره‌های ۱۴ ماهه بتعلیم روستازادگان پرداخته‌اند

که از جنبه مبارزه با بیسوادی جهشی در تعمیم سواد بوده است ولی چون دوره کارآموزی آنان بسیار کوتاه است از لحاظ واجد شرایط معلمی بوده در خود احساس کمبود میکنند .

پیشنهاد ها

۱ - بمنظور تربیت معلمان واجد شرایط باید دانشسراهای مقدماتی شبانه روزی در مراکز استانهای مهم کشور همانطور که در کشورهای پیشرفته جهان متداول است با توجه بنظام جدید آموزش و پرورش توسعه یابد و از وجود بهترین و ورزیده ترین معلمان برای تدریس در این مؤسسات تربیتی استفاده شود و دانشسرای عالی هم تکمیل و تقویت شود .

۲ - بمنظور انتخاب بهترین جوانان برای خدمت معلمی در برگزاری مسابقات ورودی کلاسهای تربیت معلم و دانشسراهای مقدماتی نهایت مراقبت بعمل آید که داوطلبان از بین کسانی که بشغل مقدس معلمی علاقمند هستند انتخاب شوند و با افراد محلی حق تقدم داده شود .

۳ - برای تقویت برنامه کارآموزی سپاهیان دانش دوره کارآموزی قبل از خدمت به شش ماه افزایش داده شود و آموزگاران سپاهی نیز قبل از استخدام يك دوره شش ماهه کارآموزی را بگذرانند .

۴ - حقوق و مزایای معلمان باید از کارمندان مشابه سایر مشاغل بیشتر باشد و دورنمای شغل معلمی بنحوی باشد که افراد بیشتری را بسوی خود جلب نماید و معلمان واجد شرایط را حفظ و تثبیت نماید و دانش آموزان ممتاز داوطلب ورود به دانشسراها و مؤسسات تربیت معلم بشوند .

۵ - از معلمان واجد شرایطی که بسن بازنشستگی رسیده اند و از قدرت جسمانی و عقلانی برخوردار هستند باید بنحوی برای تربیت نسل جوان استفاده شود و در عین حال معلمان تازه کار را راهنمایی و رهبری نمایند .

۶ - کلاسهای کارآموزی ضمن خدمت از يك هفته تا چند ماه متناسب رشته تدریس در طول سال تحصیلی و در تابستان با کمک مؤسسات تربیت معلم و دانشگاهها برای معلمان دایر شود .

۷ - کارآموزی ضمن خدمت از طریق مکاتبه زیر نظر مریبان ورزیده

تشکیل شود. در این مورد بخصوص میتوان از همکاری کادر آموزشی دانشگاهها کمک گرفت .

۸ - تربیتی داده شود که معلمان در یک حوزه یا نقاط مختلف کشور از کلاسهای یکدیگر بازدید نمایند تبادل نظر و تعاطی افکار معلمان کمک بزرگی به آموزش ضمن خدمت خواهد نمود .

۹- برای استفاده معلمان که در نقاط دور افتاده خدمت میکنند کتابخانه های سیار تشکیل شود که کتابهای جدید را بطور مستمر در اختیار آنان قرار دهد.

۱۰ - بمنظور بسط و توسعه اطلاعات و معلومات معلمان سمینارهای متعدد در رشته های مربوط در شهرستان، استان و در سطح کشور تشکیل گردد.

۱۱ - مزایائی که بمعلمان داده میشود بر اساس شرکت آنان در کلاسهای کارآموزی در نظر گرفته میشود که انگیزه ای برای شرکت مؤثر و مستمر آنان در کارآموزیها باشد .

۱۲ - استفاده از وسائل جدید آموزشی از قبیل رادیو ، تلویزیون توسعه یابد تا هم کمکی به بهبود وضع تدریس داده شده و هم بمعلمان واجد شرایط امکان داده شود که تعداد بیشتری از دانش آموزان را تعلیم دهند .

۱۳ - تشکیل انجمن های صنفی معلمان تشویق گردد که با آنان فرصت داده شود با همکاری خود ملاقات و در باره مسائل و مشکلات رشته مربوط تبادل نظر نمایند .

۱۴ - بمعلمان امکان داده شود که برای گذراندن دوره های تخصصی مربوط بر رشته خود بخارج از کشور مسافرت نمایند تا همیشه در جریان آخرین تحولات علمی قرار گیرند .

۱۵ - مجله صنفی یکی از بهترین وسائل بهبود اطلاعات و معلومات معلمان در ضمن خدمت بشمار میرود باید موجبات تهیه چنین نشریاتی فراهم شود.

۱۶ - در برنامه دانشسراها تجدید نظر بعمل آید و بدرس فارسی، زبان خارجه و علوم تربیتی توجه مخصوص بشود .

خوشبختانه در حال حاضر اقدامات مؤثری در زمینه پیشبرد برنامه های تربیت معلم بعمل می آید که تشکیل سمینار و کلاسهای کارآموزی تابستان امسال از مظاهر آن بشمار می آید. نیروی انسانی تعلیم یافته و ماهر آینده جامعه مرفقی ایرانی را تضمین مینماید .